

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СХВАЛЕНО
Вченою Радою Національного
транспортного університету
протокол № 2 від 22.02.2024

Микола ДМИТРИЧЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ
про наукового керівника здобувача вищої освіти ступеня доктора
філософії (аспіранта) та наукового консультанта докторанта
в Національному транспортному університеті

Київ 2024

ПОЛОЖЕННЯ про наукового керівника здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії (аспіранта) та наукового консультанта докторанта в Національному транспортному університеті

1. Загальні положення

1.1. Положення про наукового керівника здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії (аспіранта) та консультанта докторанта в Національному транспортному університеті (далі — Положення) регламентує вимоги до наукового керівника аспіранта та наукового консультанта докторанта, порядок призначення, права та обов'язки наукового наукового керівника аспіранта та наукового консультанта докторанта Національному транспортному (далі — Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами), «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII (зі змінами), «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 № 2623-III (зі змінами); постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30.12.2015 р. № 1187 (зі змінами), «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 №261 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 №283, від 19.05.2023 № 502), «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 № 341, від 19.05.2023 № 502), «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» від 19.05.2023 № 502; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 502), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 502); листів Міністерства освіти і науки України «Про постанову Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502» в 13.10.2023 №1/15908-23, «Про роз'яснення окремих положень постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44» від 01.11.2023 № 1/17029-23.

2. Вимоги до наукового керівника та наукового консультанта

2.1. Науковим керівником може призначатися штатний науковий/науково-педагогічний працівник Університету з науковим ступенем кандидата наук/доктора філософії, рівень наукової активності якого засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, з яких перша є обов'язковою:

- наявність не менше трьох наукових публікацій, опублікованих за останні п'ять років у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, з яких не менше однієї публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних зокрема Scopus або Web of science core collection;

- наявність авторських свідоцтв, та/або патентів загальною кількістю не менше п'ять досягнень, дотичних до напряму (тематика) дослідження здобувача,

- не менше п'яти років стажу наукової або науково-педагогічної роботи на посадах, що відповідають або є спорідненими за змістом відповідній програмі;

- наявність виданої монографії або підручника, або навчального посібника (у разі співавторства — з фіксованим власним внеском) за спеціальністю;

- виконувати функції керівника/виконавця наукової теми (проекту), або члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання.

2.2. Науковим консультантом може призначатися штатний науково-педагогічний працівник Університету з науковим ступенем доктора наук, рівень наукової активності якого засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше п'ять умов, з яких перша є обов'язковою:

- наявність не менше п'яти наукових публікацій, опублікованих за останні п'ять років у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, з яких не менше двох публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних зокрема Scopus або Web of science core collection;

- не менше десяти років стажу наукової або науково-педагогічної роботи на посадах, що відповідають або є спорідненими за змістом відповідній програмі;

- наявність авторських свідоцтв, та/або патентів загальною кількістю не менше п'яти досягнень;

- наявність виданої монографії або підручника, або навчального посібника (у разі співавторства — з фіксованим власним внеском) за спеціальністю;

- виконувати функції наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту);

- приймати участь в атестації наукових кадрів як офіційний опонент або член спеціалізованої вченої ради.

3. Порядок призначення наукового керівника та наукового консультанта

3.1. Аспіранту протягом місяця з дати наказу ректора Університету про зарахування призначається науковий керівник з числа наукових/науково-педагогічних працівників Університету, які мають науковий ступінь та відповідну наукову кваліфікацію.

3.2. Питання про призначення наукового керівника/консультанта розглядається на засіданні кафедри Університету, на якій планується проведення досліджень.

Претендент на здійснення наукового керівництва надає список наукових публікацій за останні п'ять років, дотичних до напряму (тематики) дослідження здобувача, а також інформацію про інші наукові здобутки, які підтверджують його досягнення у професійній діяльності та дотримання вимог до наукового керівника/консультанта, визначених цим Положенням.

3.3. Не може бути призначена науковим керівником аспіранта та науковим консультантом докторанта особа, щодо якої встановлено факт порушення академічної доброчесності.

3.4. Рішенням вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом навантаження та обов'язків між ними або змінено наукового керівника.

3.5. На здійснення наукового керівництва/консультування роботою над дисертацією одного аспіранта або докторанта науковому керівникові або консультанту щороку відводиться 50 академічних годин у межах норм часу наукової роботи, встановлених закладом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження - для наукових працівників).

3.6. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультування) не більше ніж п'ятьма здобувачами наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

3.7. Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії (кандидата наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями не більше ніж трьох здобувачів вищої освіти наукового ступеня доктора філософії.

3.8. Науковий консультант може здійснювати підготовку лише одного докторанта одночасно.

4. Права й обов'язки наукового керівника або консультанта

4.1. Науковий керівник аспіранта та науковий консультант докторанта здійснює наукове керівництво науковою роботою аспіранта та докторанта над дисертацією, проведенням його власного наукового дослідження, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта та докторанта, контролює виконання Індивідуального плану навчальної та/або наукової роботи і відповідає перед вченою радою Університету за належне та

своєчасне виконання обов'язків наукового керівника аспіранта та наукового консультанта докторанта.

4.2. Науковий керівник/консультант повинен застосовувати нові наукові, науково-технічні знання (згідно з ст. 65 ч. 4 пп. Закону України «Про вищу освіту») та вживати заходів щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах здобувача (згідно з ст. 32 ч. 3 пп.1 Закону України «Про вищу освіту»).

4.3. У разі потреби тема дисертації аспіранта та докторанта може бути уточнена та затверджена у новій редакції після обговорення кафедрою.

Науковий керівник аспіранта та науковий консультант докторанта за власною ініціативою або за ініціативою здобувача може клопотати перед кафедрою про уточнення теми дисертації. Питання зміни теми обговорюється на засіданні відповідної кафедри лише після року навчання здобувача в аспірантурі (але не пізніше третього року навчання в аспірантурі) за наявності обґрунтування щодо доцільності її зміни. За результатами засідання завідувач кафедри подає відповідний протокол завідувачу аспірантури, що є підставою для розгляду питання на засіданні вченої ради Університету.

Науковий керівник/консультант контролює процедуру внесення змін щодо теми дисертації здобувача в його Індивідуальний план наукової роботи із зазначенням номера протоколу, дати засідання вченої ради Університету, на якому ухвалено відповідне рішення.

4.4. Науковий керівник аспіранта та науковий консультант докторанта під час керівництва науковою роботою здобувача повинен підтверджувати своїми новими публікаціями відповідність напряму наукового дослідження здобувача та публікувати результати власної наукової роботи не рідше, ніж раз на рік.

4.5. Науковий керівник аспіранта та науковий консультант докторанта зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» та процедуру атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Національному транспортному університеті.

4.6. Науковий керівник аспіранта та науковий консультант докторанта сприяє у реалізації здобувачем освітньої та наукової складових освітньо-наукової програми, зокрема: здійснює взаємодію зі співробітниками структурних підрозділів Університету, освітніми та науковими закладами/установами України та зарубіжних країн за переліком виконання своїх обов'язків наукового керівника/консультанта; консультує здобувача щодо підготовки наукових публікацій та апробації результатів наукового дослідження; контролює проходження здобувачем науково-викладацької практики; залучає здобувачів до виконання фундаментальних наукових досліджень/наукових проєктів, в яких сам бере участь; сприяє проведенню експериментальної частини наукового дослідження здобувача.

4.7. Науковий керівник несе персональну відповідальність за своєчасне виконання здобувачем Індивідуального плану наукової роботи та Індивідуального навчального плану. Науковий керівник повинен бути присутнім на засіданнях кафедри, на яких здобувач звітується про виконання Індивідуального плану роботи.

4.8. Науковий керівник має право рекомендувати за погодженням із завідувачем кафедри до відрахування аспіранта за невиконання Індивідуального плану наукової роботи та Індивідуального навчального плану або порушення строків їх виконання без поважних причин.

4.9. Науковий керівник аспіранта та науковий консультант докторанта визначає стан готовності дисертації до захисту. Після завершення аспірантом відповідної освітньо-наукової програми науковий керівник готує висновок з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання Індивідуального плану наукової роботи та Індивідуального навчального плану.

4.10. Наукове керівництво/консультування аспірантів/докторантів Університету може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання.

4.11. У разі виникнення конфліктної ситуації між науковим керівником або науковим консультантом та аспірантом або докторантом, кожен з них має право звернутися з заявою, в якій викладено предмет та обставини конфліктної ситуації, до відділу аспірантури і докторантури.

Для розгляду поданої заяви за поданням проректора з наукової роботи видається наказ ректора, яким: призначається склад відповідної комісії (до якої обов'язково мають входити: проректор з наукової роботи, представник Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених, гарант освітньо-наукової (наукової) програми, за якою здійснює підготовку аспірант або докторант, завідувач кафедри, за якою закріплений аспірант або докторант та на якій працює науковий керівник/консультант); тривалість та регламент її роботи, форма звіту.

За результатами засідання відповідної комісії Університету оформлюється протокол, який доводиться до відома ректора і є підставою для прийняття остаточного рішення щодо вирішення конфліктної ситуації, що склалася, та видання відповідного наказу ректора.

4.12. У випадку підтвердженого відповідним органом факту порушення науковим керівником аспіранта або науковим консультантом докторанта академічної доброчесності, він позбавляється права на наукове керівництво або консультування роботою над дисертацією аспіранта або докторанта Вченою радою Університету.